

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Sumarul :

- N. IORGA. — Ce este România în mișcarea culturii românești?
D. ANGHEL. — Ciasurile (poesie)
G. COȘBUC. — Furtuna zice.. (poesie).
ECATERINA PITIȘ. — Iarna (poesie).
G. VÎLSAN. — Prima poesie (schiță).
A. STAVRI. — Poiet (poesie).
ION BİRSEANUL. — Sonet.
ZAHARIA BÎRSAN. — Căutătorii de mărgăritare (poesie).
I. SCURTU. — Băstinași și străini.
M. PALEOLOGU. — În taină (poesie).
V. CARAIVAN. — Aliman Voinicul (poveste).
FATMA. — Unei moarte (poesie).

CRONICĂ

- N. IORGA. — Despre «Albina», Șcheii din Ardeal, «Școala» din Cernăuți, Versuri de Victor Bontescu, «Amicul Tinerimii», schițe din Olanda de I. T. Mera, Calendarul gospodărilor săteni, Povești de sărbători de M. Sadoveanu, «Arhiva», Trepte rupte de Demetrius, Revista generală a învățămîntului, «Viața literară», etc.

În supliment: *Privești de iarnă* (după Bonquet); *Primblarea Iașilor la 1818* (după Mac Michael).

REDACȚIA :

STRADA BUZEȘTI, 42.

ADMINISTRAȚIA :

STRADA REGALĂ, 6

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani
In străinătate 25 »

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . 10 lei
In străinătate . 12 »

„Minerva“ Institut de Arte Grafice și
Editură. Societate anonimă.

București, Str. Regală, 6.

A apărut:

Amintirile
Căprarului Gheorghită

de

Mihail Sadoveanu

Prețul: Lei 2.—

De vânzare la toate librăriile.

DIN COMORILE ARTEI NEAMULUI NOSTRU

ALBUMUL ARTISTIC (DIN ORNAMENTICA ROMÂNĂ)

REPRESENTÂND 284 BRODERII ȘI ȚE-
SĂTURI DUPĂ ORIGINALE ȚERĂNEȘTI.

Albumul de cusături naționale, întocmit cu atâta gust estetic de profesorul DUMITRU COMȘA de la Sibiu, este întâia încercare pe deplin reușită a dovedi și pe calea asta însușirile distinse ale femeii române. În 40 de planșe, splendid cromolitografiate, se găsește comoara țărănimii noastre, o comoară de artă, prin care se dovedește gustul ei pentru frumos, pentru armonia de linii și culori și pentru tot ce e curat.

Cum idealul culturii noastre este de a lua din popor tot ce e bun și edificator, tot ce e tradiție nefalsificată, cu un cuvânt tot ce e românesc, acest Album de cusături poate servi ca izvor pentru perfecționarea podoabelor casei, începând cu casa domnească până la cea din urmă căsicioară de burghez. El este un îndemn pentru ridicarea industriei naționale, pe care o dorim cu toții.

Se știe ce primire călduroasă a făcut M. S. Regina d-lui Comșa, când I-a prezentat albumul. M. S. este o partizană fără rezervă a broderiilor naționale. Această primire poate servi de orientare tuturor mamelor, dascălilor și muncitorilor pentru formarea gustului public prin artă și industrie.

Albumul se găsește de vânzare la INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ „MINERVA“, BUCUREȘTI, STRADA REGALĂ 6, care, înțelegând rostul vremii, caută să dea gustului public o îndrumare românească.

Prețul unui ex. Lei 70.—

Calendarul „Minervei“ pe anul 1906

Este al VIII-lea an de apariție al acestei utile și foarte frumoase publicațiuni periodice. Este, fără îndoială, cel mai prețios Calendar, recunoscut ast-fel de toate ziarele și revistele române. Neîntrecut ca execuție tehnică, împodobit cu cele mai reușite icoane din viața culturală și politică, coprinzător de multe și variate articole literare și științifice, Calendarul „Minervei“ și-a câștigat în viața cetitorilor români un loc stabil. În acest an Calendarul consacrat mai mult M. S. Regelui și augustei familii, împlinindu-se 40 ani de domnie glorioasă a M. S. Regelui. Numeroase articole se ocupă de această domnie și zeci de ilustrații fixează această memorabilă dată. Câte-va ilustrații artistice, în planșe colorate (M. S. Regele; M. S. Regina; Principesa Maria cu fiii; Planșă în miniatură din albumul artistic din Sibiu), însoțesc articolele. Singurul Calendar indispensabil oricărei familii.

Prețul : Lei 1.25.

De vânzare la toate librăriile.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția Strada Buzești 32 Administrația Strada Regală, 6. BUCUREȘTI	Director: N. IORGA Redactori: { St. O. Iosif, M. Sadoveanu și I. Scurtu.	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . 10 lei În străinătate 12 »
--	---	--

Ce este România în mișcarea culturii românești?

I.

A fost un timp, altfel timp de visări, de iluzii și de speranțe foarte mari, timp când ni simțiam aripă de popor mare, de popor bogat și cu o cultură deplină — ce bine că s'aun dus odată acele vremuri de rătăcire! —, a fost un timp când fiecare din părțile politice din care se alcătuiește poporul românesc trăia în altă atmosferă culturală. Noi acești din «țară» ne țineam de pulpana fraților din Franța și din când în când mai mergeam să cerem povețe de la urna în care se cuprindea cenușa strămoșilor romani, Bucovinenii se împărțeau, împreună cu toți conlocuitorii lor din ducatul austriac al Moldovei de sus, de sfânta cultură germană, din care cite o picătură li luneca și lor pe gît, pe când închideau ochii de o neasămănată fericire. Ardeleni se încălziau de poesia maghiară fierbinte a renașterii ungurești și, iarăși, se mai prelingeau și ei pe buze cu ceva carte nemțească. Fără a mai vorbi de Români de peste Prut, cari, în loc să trăiască într'o cultură străină, muceziau în marea incultură, cu care atîta timp s'aun mulțumit blajinii supuși ai Țarului.

Ba până și limba era alta. După scrisul smăltat cu neologisme de prisos, pline de mîndrie cărturărească, după unele locuții care nici-odată nu pot prinde la noi, recunoștea pe scriitorul franco-romîn. După defilarea înceată, solemnă a stilului său giceai pe tovarășul său germano-romîn. Iar o limbă zmuncită, îndrăzneată, nesupusă legilor cugetării noastre deosebia pe al treilea lucrător la înaintarea literaturii romîne, pe maghiaro-romînul de peste munți.

Până și ortografia însemna hotare. Noi ne pierdeam în încercări individuale, toate fără viitor, Bucovinenii *ciunîsau* după învățăturile lui Pumnul, iar frații din Ardeal și Ungaria se supuneau disciplinați normelor proclamate de Cipariu.

Aceste deosebiri toate — mari de nu se putea ceti cu răbdare,

necum prețui sau admira unul pe altul — pe un timp cînd rîvniam unitatea politică pe care o priviam ca pe vrabia de pe gard, care așteaptă numai să-î puî sare pe coadă ca să intre în cușcă!

*

De un timp aceste neajunsuri fundamentale au tot slăbit, până ce astăzi putem zice că n'a mai rămas aproape nimic din ele, decît doar la oameni bătrîni cari nu mai cetesc sau la cîte un tînăr întărziat.

S'a început cu ce era mai ușor, cu ortografia. Bucovinenii, ca mai puțini, au părăsit cei d'întăiu eresurile lor. Ardelenii s'au despărțit numai cu multă durere de acea învățată și complicată ortografie, pentru deprinderea căreia trebuia o înaltă cultură și o pregătire filologică specială. Noi, ceștia din România, am ajutat din partea noastră acest proces, apropiindu-ne la noi chiar de unitatea ortografică. Toți visătorii etimologiști au fost învinși, cei cari învinsese în Academie ca și ceilalți. Ortografia temperată a «Juninii» a ajuns să fie, în cea mai mare parte, ortografia Academiei de astăzi, și ortografia fonetică a scriitorilor și ziarelor, a publicului de astăzi își va face intrarea și în Academie, mîine.

Curățirea limbii din deosebitele provincii de elementele străine fără rost, primite numai pentru paradă sau pentru dovada unor teorii, s'a săvîrșit și ea pe încetul. Sintaxa poporului, a vechii noastre literaturii se impune tot mai mult.

În sfîrșit a sosit acum și vremea cînd se poate cere literaturii românești să se dezvolte pe temeiul cunoașterii desăvîrșite a poporului nostru în toate locurile și în toate timpurile și a cercetării, prețuirii și întrebunțării cuminiți, a tuturor literaturilor de frunte ale lumii, în ceia ce au ele mai trainic, mai clasic, mai sănătos și mai roditor. O întreagă școală literară tînără scrie în acest sens.

Avem astfel cu toții aceeași literatură, care e a noastră a tuturor, înveșmintată în aceeași limbă literară, acoperită de aceeași ortografie. De acum înnainte fiecare provincie românească își va da partea în proporția talentelor pe care i le va hărăzi norocul.

*

Afară de talente, hotăresc însă într-o cîtva și împrejurările. Un învățămînt curat românesc, mari așezăminte pentru știință și literatură, contactul cu un public românesc mai larg și mai bogat, sprijinul de multe feluri al Statului, în sfîrșit numărul mai mare al locuitorilor unei provincii vor fi puternice motive pentru ca acel Ținut să stăpînească pe celelalte în ceia ce privește cultura. Aceste condiții se află însă întrunite în România.

Ea poate inspira Romînilor de peste hotare simpatie din multe puncte de vedere, a căror înșirare nu-și poate afla locul într'o revistă literară. Din punctul de vedere al culturii însă nu trebuie să fie nici-unul dintre dînșii care să-și ascundă chemarea și puterea ei, care să-și închipuie că poate fi un element, despre care să se vorbească în chip ușuratec sau cu dispreț.

Nimeni nu se gîndește a impune o dictatură a regatului în cultura Romînimii: Dacă astăzi regatul are mai mulți și mai buni scriitori, nimic nu împiedecă, de sigur, ca mine talente mari, vre-un geniū să se nască în Bucovina ori în Maramureș. Însă oricînd o iubitoare atenție deosebită, plină de înțelegere și de *alegere*, trebuie să se îndrepte către stările culturale de aici.

Se face aceasta astăzi?

Nu de toți, și vom vedea de cine nu și pentru ce nu.

N. IORGA.

CIASURILE

---

*În orașul unde-am stat
Ani și ani, cînd crește
Liniștea pe înserat,
Turn cu turn vorbește.*

*Turn cu turn socoate, rar,
Vieței numărate:
Clîpele ce se 'ntorc iar
În eternitate.*

*Bate 'ntăi un ceas sfios
Cine știe unde,
Și 'ntîrziu auzi din jos
Altul cum răspunde.*

*Cîntă liniștea, și-acum
Altele rămase,
Se 'ntîlnesc grăbite 'n drum,
Și cad peste case.*

*Cad, și-apoi răsună iar
Supt bolți așa clare;
Par'c'arunci într'un pahar
Cu mîrgăritare.*

*Cad, și-apoi, scăpînd din nou,
Până se distramă,
În zadar cite-un ecou
Cînd și cînd mai chiamă.*

*Vin apoi la geamul mieu,
Și cu note pline
Bat, pîn' în tîrziu mereu,
Să le-aud mai bine.*

*Să le-aud, să socotesc
Cînd bat noaptea 'ntreagă,
Cîtă vreme prăpădesc
De cînd îmi ești dragă!*

D. ANGHEL.

FURTUNA ZICE...¹

*Furtuna zice: eu cunosc
Pe oameni că le sînt dușmană!
Iar bruma zice: Îi cunosc
Și eu că 'n suflet le fac rană!
Dar soarele rîdea: 'i cunosc
Maî bine eu, că le dau hrană.*

G. Coșbuc.

I A R N A

*De-ar fi iarna cît de lungă,
Nu mă tem de ea de loc,
Că-î atît de cald și bine
În odaie, lingă foc.*

*Și cînd stai la sfat cu focul
Și te uiți cum fulgîr sbor',
Nici nu simți cum trece vremea
Și uritul de ușor.*

*Că de multe ori în viață,
Înțeleg și vorba lui,
Cînd atîtea'și zac pe suflet
Ce le-aî spune și n'ai cuî.*

*O! și cîte știe dînsul
De prin vremuri de demult,
Și ce blînd mă cheamă 'n preajmă-î
Să m' așez și să'l ascult,*

*Eu îmi razim fruntea 'n mîndă;
El îmi spune dulcî povești
Ca să n'auzim cum bate
Vîntul iernii în ferești.*

*Și'mî vorbește de crăieșe
Cum aî fost și nu mă sînt,
Ce trăiră în palate
De aramă supt pămînt.*

*Orî îmi spune despre craiul
Ce-a ajuns cioban la oi,
Pe cînd noaptea își întinde
Aripî negre peste noi.*

*Iar tîrziu, cînd el adoarme,
Eu mă stau cu gîndul dus
La vre-o dragoste frumoasă
Din poveștile ce-a spus.*

*Și cum stau, mă fură somnul,
Și visez într'un tîrziu
Despre crai cu ochii vinești
Și cu părul auriu.*

ECATERINA PITIȘ.

¹ Din volumul *Valuri alinate*, poezii de Carmen Sylva, traduceri de G. Coșbuc; apărut acum, în editura «Minervii».

PRIMA POIESIE

Nu! Nu i se părea! Colo, în al patrulea rînd din «Sumar» sta numele lui. Îi trecu un junghiū prin piept. Abia putu scoate 15 bani din busunar și vîrîndu-și capul pe fereastra chioșcului, șopti foarte emoționat:

— Dați-mi «Aurora literară»...

O mîna îi întinse o revistă albastră; el o smulse și fugi vîrînd-o supt palton ca să n'o vază lumea. Ah, nu găsește acum un loc mai ferit unde să poată tăia paginile. Oamenii treceau grăbiți, cu nasurile roșii de frig, cu capetele între umere și cu mîinile în busunare. Zăpada scîrția supt șoșoni. Cum să se oprească în drum? Se dete lîngă vitrina unei ceasornicării și prefăcîndu-se că privește ceasornicele, cu mîinile înghețate rupse îndoiturile paginilor... «La isvor» schiță de..., asta nu-l interesează; «Cînd vîntul bate» nici asta... ah, uite-o!... e tipărită cu litere cursive; de sigur aū priceput redactorii *ceva*.

Ce dragă mi-e pădurea...

*Ce dragă mi-e pădurea
Cu tainicele șoapte,
Și cu cărări pierdute
În liniște de noapte...*

Îi străluceau ochii de mare mulțumire. Și i se înnălța une-ori în piept un val atît de puternic de bucurie, că-î venea să țipe, să rîdă, să cînte, să sară. Ce încîntare e să-ți citești o poiesie tipărită, prima poiesie tipărită! Și colo jos numele tău scris cu litere de tipar: TRAIAN GEORGESCU... curbele negre, fine, apăsate pe hîrtia albă... Ciudat mai pare numele acesta fix, mut, și care totuș tipărit supt prima poiesie par'că te strigă și strigă la toată lumea că tu, tu ai publicat *ceva* în «Aurora literară».

Iși repetă de mai multe ori pe șoptite numele și i se păru tot ciudat, nou, dar foarte dulce.

O umbră se mișcă în dosul geamurilor. Privi mai bine și atunci văzu pe ceasornicar cum își scoate un fel de mosorel de la ochi și se apropie cam neliniștit să vază ce face domnul acela la fereastra lui.

Plecă rușinat de la vitrină. Cine știe de cînd îl observa ceasornicarul. Sint unele clipe cînd crezîndu-te singur nu-ți stăpînești mișcările, lași fața să fie adevărata icoană a gîndului, și de vezî pe

cine-va pîndindu-te, ți-e și rușine și necaz că a putut intra în ascunsa intimitate a sufletului tău.

Dar prea era mare fericirea lui ca să se mai gîndească la așa ceva. Astăzi se simțea bun, iertător ca un Dumnezeu. Umbla răpede cu capul sus, cu minile afară, nespun de vesel și de ușor, ca pe vreme de primăvară.

Soarele de sigur era colo, după perdeaua aceia de nori. Se cunoștea după o dulce lumină trandafirie care umplea văzduhul. Incepuse a ninge. Pe semne îngerii scuturau pomii vecinic înfloriți ai cerului de cădea un așa de moale potop de flori. Une-ori cîte un fulg se agăța de genele tînarului și se topea repede în umezeala ochiului.

Săniile sburau ca niște lebede mari, ciudate, pe zăpada afinată, însoțite de rîsul melodios al clopoștelor. Și țurloaele de ghiață sclikeau lin, fumurile leneșe se ridicau moi în aerul cam ceșos. Mai departe, siluetele caselor se vedeau ca un desen foarte fin pe o hîrtie trandafirie.

Iar pe stradă eșise toată lumea din căldura odăilor ca la o strălucită sărbătoare... Ochii veseli, obraji rumeni treceau neconținut pe lîngă el și par'că toată lumea îi mulțumea: «Ah, dar ce frumoasă poiesie... Nicî nu-ți închipui cît mi-a plăcut!»

Un glas înnăbușit de glugă, un șgomot înfundat de ușe închisă, sîrmele telegrafului schimbate în șnururi albe de mătase, toate îl încântau, în toate era ceva prietenesc...

Un cunoscut se apropie! Traian Georgescu își luă o nutră serioasă și înnaintă, făcîndu-se că nu-l vede... Nu trebuia să creadă că e lacom după laude.

— Bună dimineața, Trăenică!

— Bună dimineața.

Cum, prietenul a trecut și nicî nu i-a pomenit de poiesia lui! E cu puțință?... Dar se mai liniști: nicî nu va fi avut vreme omul s'o citească; de-abia acum va fi eșit din casă...

Ah, zi de triumf! Ce măreață primire îi făcea orășelul, altădată atît de indiferent! Se cunoaște că e poet. «Aurora literară» l'a consacrat; ea stă ascunsă în buzunarul din lăuntru al paltonului, lîngă inimă... Ce bine e să fii poet!

Dar cînd va eși volumul? Să se scrie în revistă: «Anunțăm cu plăcere că talentatul și distinsul nostru colaborator, Traian Georgescu, a scos de supt tipar un elegant volum...» Cum să se cheme volumul? Un nume dulce, poetice «Viorele», ori altul mai impunător: «Murmurul lirei...» Tot nu sună destul de bine. Ori să'i zică simplu «Poiesii»? Și poiesiile lui Eminescu au acelaș titlu. Dar lasă că pentru așa ceva mai e vreme de gîndit.

Orî cum va fi o plăcută surprindere pentru mulțimea cititorilor cînd se va afla că e atît de tînăr... de-abia a eșit din liceu și scrie poezii atît de... ei, cu tine însuși poți fi sincer, că la urma urmei e frumoasă poezia lui, neapărat că e frumoasă, altfel n'ar fi publicat-o «Aurora literară,» care se pricepe în astfel de lucruri.

Iată și Grădina publică. Aci nu va fi supărat de niminî.

Trecu printre felinarele fără lămpi care își pusese fiecare cîte o scufie de zăpadă. Călca cel dintîi în grădină, căci peste tot ninsoarea se întindea netedă ca un cearșaf. Șoșonii se infundau adînc. Scutură cu pulpana paltonului zăpada de pe un colț de bancă, se așeză și scoase revista cu copertile albastre. În marea liniște de aci va putea citi în voe. — Iar privi sumarul. Doamne, ce vraje au literile astea? Te îmbată cînd le privești!

TRAIAN GEORGESCU. — Ce dragă mi-e pădurea... (poezie). Și o citi iar, acumă cu glas tare, să vază cum sună. Cu adevărat sună armonios... mai ales aci:

Lin murmură isvorul
Cu undă argintie
Ce redeșteaptă 'n suflet
Atîta poezie...

O citi toată, apoi lăsă să-i cadă revista pe genunchi. Se simțea cam obosit de atîta glorie. Îl doborîseră coroanele victoriei. De-acum un nume nou va străluci în literatura romînească. Se încercă binevoitor să citească și celelalte bucăți din revistă, dar îi fu peste putință. Gîndul îi aluneca mereu la «Ce dragă mi-e pădurea».

Își întinse picioarele în zăpadă și rămase mult timp așa. În liniștea grădinii ninsoarea cădea molcom, nesfîrșită, îl acoperea încet. Uneori un vînticel abia șuera slab printre tufișurile goale, legăna mai viu fulgii din aer, apoi sbura încolo, înspre tăcutele case care se vedeau după plopî, cu o blană groasă, albă pe acoperișuri. Printre grilajul grădinii se zări trecînd o trăsură cu coșul ridicat, dar nu se auzi nici un sgomot: parcă luneca o umbră. Și tufișurile, copacii stau nemișcați în jur, învăliți în ușoară ceață, cu poveri de ninsoare pe ramuri, în lumina care îmbibase norii.

Toată împrejurimea adormită într'un vis senin, albă și împietrită, ca de marmoră, pe care se cerneau florile de zăpadă, răspîndea o melancolie dulce, nespuse de plăcută, de liniștitoare pentru sufletul tinărului.

De-asupra lui un castan își apleca crăcile goale. Și iată veni o vrabie, ciripi odată pe o cracă, apoi sbură; și o bucată ușoară de

zăpadă îi căzu tinărului după guler așa de rece că tresări și strînse din umeri. Rîse simțind cum alunecă apa pe gît. Apoi rămase nemișcat, cu un zîmbet fericit pe buze.

După cîtva timp se sculă și eși în stradă. Se uită în colo, se uită încoace, cum servitorii rînesc zăpada pe acoperișuri și cum troenele se prăbușesc bubuind pe trottoare, mai pe la săni, mai pe la vitrinile librăriilor să vază cam ce fel de coperti va avea viitorul volum de poezii, și la urmă dete de un chioșc de ziare.

Se făcea că privește la afișele gazetelor, dar cu coada ochilor lui era tot la sumarul «Aurorii literate».

Veni un domn, se uită la afișe, apoi duse mîna la busunar. De sigur cumpără «Aurora literară».

— «Universul!»

Traian Georgescu îl privi sever din creștet pînă în picioare. Căci e de neertat să fii atât de nesimțitor față de literatura romînească... Dar de la burghezii d'eștia la ce te poți aștepta? Bine a spus cine a spus că ei știu numai să-și îndoape pîntecele...

Se apropiase timpul mesei și se întoarse acasă.

Mamei îi plăcea literatura și se abonase la «Aurora literară». Va fi citit ea: «Ce dragă mi-e pădurea»? La gîndul acesta se codi puțin dacă trebuie să intre ori nu. Primirea ceî se va face îl cam stînjiinea de pe acum. Dar mama are treabă de dimineață și nu prea se uită prin revistă; și la urma urmei tot va citi. — Deschise ușa.

Cum dete cu ochii de mamă înțelese că a citit. Prea îi zîmbia fața...

— Ai venit, mamă?

Și din altă odă se auzi un glas tremurat:

— A venit băiatul? Și o bătrînică scundă ca un copil, cu tîrligî în picioare și legată strîns la cap cu o bazma neagră, se arată în prag:

— Ai venit, băiatul bunicuții? Ai venit? Dă-te încoace să te sărute și bunica...

Mama parcă avea ceva de spus, dar se stăpîni și se duse la bucătărie să vază «ce mai e pe-acolo». — De mult a văzut ea versuri prin hîrțile băiatului și cînd venea «Aurora literară», cu bătăi de inimă străbătea sumarul, așteptîndu-se din zi în zi să vază un nume care pentru ea suna așa de frumos.

Și iată a venit și ziua aceia! A venit marea sărbătoare. De aceia astăzi se rumenia în cuptor o uriașe plăcintă cu mere.

Traian Georgescu nu se simția la locul lui, vorbea puțin, visător. Aruncîndu-și ochii prin casă vîzu în pat, după pernă, un colț al

«Aurorii literare» cu filele tăiate. Bunica i se învîrtea vioaie în jur, luîndu-î paltonul din mîna, scuturîndu-l pe haine, potrivindu-î cravata... apoi de-odată se opri și ascultă.

— Auzi, a venit și Iancu!

Venise tata. Sta în sală, plin de zăpadă, cu căciula pe ochi.

— Marișoo! Ia să vie Marița să mă scuture de zăpadă...

Dar mama și venise, cu fața roșie de la bucătărie.

— Stai, moșule, să-ți ajut eu! Și se mișcă atât de ușor, atât de repede, că tatăl strigă:

— Mamă, unde ești mamă? Ia vino de vezi cum mă desbracă nevasta.

Bunicuța își arată capul rotund în ușe și începură a rîde cu toții.

— Poftim la masă, moșule! Și mama îl luă la braț.

Tatăl își îndreptă mustățile pline de brumă:

— Eee, nevastă, ce 'nseamnă asta? Eu moș? Știi că mă supăr? L'auzi, mamă, zice că eu sînt moș... vezi dumneata?...

Verde, nevastă, tot mai sînt verde... nu te uita tu la ghiociei din păr...

Și își rotunji pieptul, cîtînd să umble sprinten ca un flăcău.

Mîncă în tăcere și cam grăbiți, cu capetele asupra farfuriilor.

Bunica e vioaie ca nici odată, și ochii îi strălucesc ca la copii. Apoi toți trec alături. Băiatul trece în odăița lui.

— Ei, acum să ședem și noi bătrîni...

Mama, tatăl și bunica se așează cu ochii luminoși în fața cafelelor aburoase. Prin fereastra cu garoafe înflorite, lumina albă, liniștită a zăpezii umple toate colțurile odăii. O creangă cu muguri deși se apropie privind înlăuntru, apoi încet se ferește în lături. În soba cu ciubuce flacăra pîlpie ca un vâl galben suflat de vînt, iar colo la răsărit, în colțul ceva mai întunecos luminița candelii răspîndește o dulce evlavie peste icoanele de lemn înnegrit. Se cunoaște că lui Dumnezeu îi place mult să vie în casa aceasta.

Mama scoate de subt pernă «Aurora literară», vine la masă și se așează, desfăcînd tacticos revista. Bunica se învîrtește pe fotel; par'că ar vrea să spue, cu ochii, tatălui despre ce e vorba.

Mama citește rar:

«Ce dragă mi-e pădurea, poezie de *poietul* Traian Georgescu.»

Tatăl lasă ceașca, holbează ochii, vrea să întrebe. Mama citește însă primele versuri mai tare ca să'i oprească vorba:

Și cu cărări pierdute
 În liniște de noapte...

Bunica nu se mai poate stăpîni :

— Vezi? Vezi?

Însă mama lasă revista în jos, severă :

— Pe urmă nu mai citesc.

— Haide, haide, citește, citește că nu mai zicem nimic...

Tatăl ascultă privind pieziș pagina, cu sprincenele ridicate, cu cafeaua supt buze. Bunica se face cuminte de tot, își așează mîinile pe genunchi și ascultă și ea cu ochii umezi, cu bărbia tremurătoare. Mama, unde i se pare că e mai frumos, accentuează, dă din cap, face gesturi cu mîna :

Lin murmură isvorul...

. . . . .

Tatăl zîmbi vesel : aci i-a plăcut mult ! Dar bunica strigă din fotel :

— Staî să vezi, că mai încolo e mai frumos !

Cînd alba luna cerne
 Din ceruri raze albe,
 O, cît de dragi mi-s tei
 Cu florile lor dalbe...

. . . . .

Cu cită religiositate ascultă ! — În sfîrșit mama isprăvește triumfătoare și lasă revista în jos. Se privesc unul pe altul fericiți. Ce-a făcut băiatul lor !

Tinărul Traian Georgescu simte tot din odaia lui. Aude glasul declamator al mamei, cu toate că nu deslușește cuvintele, și ghicește ce se petrece. — Acum glasul a tăcut și peste puțin pași mulți se îndreaptă spre odaia lui... Își înfundă și mai tare capul în carte... Cine-va apasă clanța. Au intrat în odaie... El nu se mișcă. Și de-o dată simte două mîini apucîndu-î capul și vede fața fericită înlăcrămată a bunicii... Îl sărută în mijlocul frunții, apoi între sprincene, apoi în tîmpla dreaptă și în tîmpla stîngă...

— Oof, minca-l'ar maica de poiet!...

G. VILSAN.

P O E T

— Dragul mamei, du-te
Cu ceilalți la joacă;
Bate pe 'ntrecute
Mingea pe toloacă.

— N'am, mămucă, vreme,
Că vorbesc c'o floare
Și depăn pe gheme
O rază de soare.

— Dragul mami, vină:
Vântul suffa iarnă,
Fulgii prin grădină
Aū pornit să cearnă.

— Nu-mi grăi de-acestea,
Nu-ți pricep cuvîntul;
Eu ascult povestea
Care-o suflă vîntul.

— Ațipește-o leacă
Lu mămuca 'n poală,
De nesomn să-ți treacă
Dup' atita boală.

— Nu mă doare, mamă,
Ce pe alți-î dor:
Nourii mă cheamă'
Și-aș dori să zbor!

A. STAVRI.

SONET

Aleargă nori de purpur și s'adună,
Din depărtări albastre vin încoace;
La mijloc în senin parc'au să joace,
Noi trecem podul vechiū și podul sună.

Spre altă lume podul cale 'mî face:
În codrul vechiū vom fi în pază bună!
Ne vom iubi, noi doi nebunî, la lună,
Vom tremura ca plopî la răstoace.

Supt pașii mei trosnesc uscate jnepe,
Noi tot silim și luna se ridică:
În pieptul meu un cîntec nou începe...

Visînd că 'n urmă's codri mari și stepe,
Stejarî muți din iur își-ar face frică:
Lu piept te voi ascunde, păsărică!

ION BIRSEANUL.

CĂUTĂTORII DE MĂRGĂRITARE.

Din fuga vremii veşnic călătoare,
 — Un val gigant ce-aleargă fără preget
 Pe care'l vezi în ceasuri de restrişte
 Când în adânc părerii de rău te sapă —
 Să poţi să prinzi o clipă, numai una
 Şi s'o re'nvii cu focul tău din suflet.
 S'o 'mbraci în haina sfintă, moştenită
 Din tot ce-ai tăi părinţi mai bun avură
 În viaţa lor ce stă ascunsă 'n tine...
 Şi-aşa ca pe-un copil, scăldat în apa
 Botezului, s'o scoţi apoi la soare
 Şi să le-o 'nchini la cei ce vor s'asculte,
 La suflete 'ntristate cari-aşteaptă
 O licărire de lumină nouă...
 Sînt ochi puţin acei cari pot⁷ să vadă
 Mărgăritaru-ascuns în valul vremii
 Şi mina ce se 'ntinde să-l culeagă
 Trebui să aibă darul dibăciei
 Şi 'nţelepciunea cea din cer venită.
 Căci o mişcare-a ei mai nedibace
 Îl poate prăvăli în fund de ape
 Şi cel ce va veni cu gînd să-l scoată
 Va cheltui un şir de ani de muncă,
 Trudindu-se să-l cureţe de tină:
 De-aceia voi, cei mulţi copii ai vieţii,
 Innaintaţi cuminiţi pe drumul vostru
 Şi nu vă 'ntindeţi braţele spre stele,
 Când nu vi-e dor adînc de-a lor lumină!
 Urmaţi-vă cărarea voastră 'n cîste
 Şi nu visaţi ceia-ce nu-î al vostru,
 Căci dacă sînt mărgăritare 'n lume
 Ascunse cu 'ngrijire 'n praful vieţii,
 Veni-vor alţii cari să vi le-arate.

ZAHARIA BÎRSAN.

BĂȘTINAȘI ȘI STRĂINI

— CÎTEVA REFLEXIUNI ACTUALE —

Fuse iarnă, o vreme, în literatura noastră. Straturî de omăt — alba hîrtie care-și aștepta tiparul meritat — se așternuse peste lanurile de unde opere minunate răsăriseră, ca o binecuvîntare a muncii scriitorilor mari din sfîrșitul de veac lăsat în urmă. Trebuia să vie iarăși primăvara, cu muncitorî tinerî, cu ogoare verzî, cu sfînta iubire de de pămînt și de oamenii lui care trecea moștenire de la cei dinainte. Și primăvara n'a întîrziat. O primăvară plină de nădejdi, cu vesele cîntece de îndemn la strădanie, cu o generație nouă, sănătoasă și bucuroasă de muncă, cercetătoare a trecutului, înțelegătoare a prezentului, doritoare de un viitor mai bun. Odată cu această renaștere din amorțea firească, sămînța bună aruncată de scriitorii celeilalte generații prindea viață și se înmulțise pe toate lanurile, astfel că se văzu deodată *aceiași* producțiune literară bucurînd pe Romînii din toate țările unde trăiesc ai noștri. Și munca obștei aducea mîngiere și incurajare maeștrilor cari se mai puteau încălzi de noua viață a literelor românești. Alătura cu trezirea 'n primăvară a pămîntului și a muncitorilor literaturii, trebuiră să se ivească, după o lungă amorțea, și corbiî ee croncăniseră în voie de-asupra întinderilor iernei dispărute acum. Și iată că ne pomenirăm pe ici pe colo cu glasuri cobitoare, hulind primăvara largă ce sporește vîzînd cu ochii și căutînd a ne ispitî către lumî care ne-au fost și ne vor fi străine de veci.

Asemenea cobe n-au încredere în primăvara care ne chiamă pe noi și care-î a noastră; vegetația ei mănoasă nu li place, o găsesc «primitivă» și «barbară»; nici traiul ideal pentru moșia noastră nu-î atrage, ci s-ar mulțumi cu roadele materiale ale pămîntului; cu atît mai puțin îi încîntă o literatură românească, propovăduitoarea cea mai harnică a credințelor naționale. Ca niște agenți de emigrare ai Americii, ei încearcă să ne smulgă din rostul nostru strămoșesc, să ne facă a lăsa pustii, casă și pămînt, părinți și frați, moși și copii, să apucăm calea înstrăinării spre țara făgăduințelor deșarte, unde ar crește pe toate cărările ideile umanitare, principiile de înaltă morală... utilitaristă și, prin ele, capodoperile literare. E un soi de smomeală la emigrare, pe care agenții unei literaturi exotice încearcă a o mai face și astăzi pe lingă scriitorii noștri și publicul lor credincios. Ținta lor nu e să ne porniască interesul către țările și literaturile străine, prin care să trecem numai, întorcîndu-ne de acolo mai luminați, mai îmbogățiți și mai pregătiți a munci cu folos

la noi acasă. O asemenea țintă o pot avea numai băștinașii intelectuali, cei legați de pământul și de neamul lor din moși strămoși. Psihologia celorlalți, a celor ce s-ar pune, să poată, de-a curmezișul căilor drepte și de mult bătute de literatura noastră, este alta: e psihologia *străinului*, a imigratului, ori psihologia *înstrăinatului*, a emigrantului: sătului și unul și altul de un pământ care nu-i rabdă. Iată deci cele două tendinți dușmane în viața noastră literară de-acum numite pe numele lor: băștinașii de-o parte, străinii sau înstrăinații de alta.

Cei dintii, cari's una cu neamul întreg, țin morțiș la ființa lor etnică, ceilalți — sgomotoșii risipiți pe la gazete de-o zi și reviste de-o lună — n'aū o astfel de ființă sau se lapădă de ea. Scopul unora și altora e nestrămutat și trebuie spus aici, ca o lămurire pentru unii prietenii depărtați de peste hotare, mai puțin dumeriți asupra rostului atitor dușmăni și calomni răscolite de această revistă. Păstrători ai bunelor noastre tradiții literare, scriitorii tineri merg înainte pe căile unei literaturi din ce în ce mai românești, mai naționale și, prin urmare, mai *originale*. Ei se mulțumesc cu realitatea vieții, naturii și oamenilor pe cari îi știu și cu aspirațiile culturale ale neamului care-i iubește. Ei înțeleg că temelia oricărei literaturi bune este totdeauna *adevărul* operelor de artă care-o alcătuiesc: de le-ar judeca un estet, de le-ar cîntări un moralist, de le-ar aprecia un sociolog — nu și un socialist —, ori de le-ar critica toți împreună, asta-i indiferent pentru scriitorul stăpin pe adevărurile vieții care-l atrage.

De cealaltă parte însă, avem o ceată de înstrăinați și mai ales *străini* cari găsesc prea strîmtă casa noastră, prea barbar sufletul nostru, prea războinice virtuțile noastre, *imorală* concepția creștinească a iertării (și morală, de sigur, cea semită, a răzbunării), prea meschine aspirațiile culturii românești. Sufletește, ei par oameni ce se înneacă în aerul sănătos al cîmpului larg, pe cînd idealul ce-l au despre fire trîndăvește moleșit în serele calde și închise; avîntul lor împotriva literaturii naționale «exclusiviste» este acelaș ca înșelarea de sine a modernilor voinici de noapte pe cari absintul îi limpezește, iar apa rece de izvor i-ar îmbăta dintr'odată. Ei ar fi bucu-roși să emigreze dintre noi toate elementele bune și, precum în economia națională capitaliștii și exploataorii străini, astfel în literatură criticii și scriitorii semiți ori internaționali să stăpînească în dragă voe pământul pe care-l scurmă acum și pe care nu'l vor stăpîni în veci.

I. SCURTU.

ÎN TAINĂ.

*Un farmec nou mă împresoară
De câte ori te văd că vii;
Și azi, ca și întâia oară
Uimit și lung, te voi privi.*

*Căci îmi trezești din vremi trecute
Parfumul moartelor iubiri...
Zadarnic ți-aș mai spune: du-te,
Tu, blînd izvor de năluciri.*

*Cum din aducere aminte
Răsar părerile de rău,
Ca o lumină dulce 'n minte,
Mă mîngîie doar chipul tău.*

*O tainică iubire naște
În mine, și tu nu o știi,
Nici cum visez, nu vei cunoaște,
La tine 'n serile pustii.*

*Pe lîngă dorul ce m'apucă
Fără să-l bănuî, ai să treci:
Parfum de flori ce se usucă
Uitate 'n colțuri de poteci....*

M. PALEOLOGU.

ALIMAN VOINICUL

— POVESTE —

(Urmare¹.)

Da par'că îndrăzneala cineva să-î atragă aminte că face rău și să-l îndrepte pe calea binelui. Ași! Cine era nebun să-și vîre capul sănătos sub evanghelie; că l-ar fi umplut pe taică-său împăratul de minciuni și tot cel care l-ar fi îndemnat spre bine își găsia beleaua. Așa că îl lăsau toți să-și facă de cap, ca pe un băiet nărvit și răutăcios din fire cum era, că e bine cu nebunul să nu-ți bagă nici în clin nici în mîneacă.

Dealmintrelea, toată ziulica umbra și el, teleleu cumătro, după taică-său, doar l'a mai lua și pe dînsul cineva în seamă, că altfel nu-și pierdea nimeni vremea de-a surda să se puie la sfat c'un nerod. Dar vorba ceia: dracul în inima prostului zace și unde-ai mai văzut ca ucigă-l toaca să facă pomeni ori fintini, ci se apucă el de alte năzbitii, că unde nu să pomeni împăratul într'o zi cu fecioru-său supt la față și scîncind ca un copil, că iel moare și plesnește, se întîmplă o istorie, dacă nu-î dă lui de soție pe fata aceia care a adus-o Aliman Voinicul.

Împăratul ce să zică? Și-a făcut cruce bietul om, că de, la toate să aștepta, numai la una ca asta nu. Și să nu credeți că era lucru de șagă; slăbia băiețașul și se usca din picioare văzînd cu ochii, că pusese la gin-

¹) V. No. 48, 50 și 52. Anul IV.

duri pe împărat și toată lumea îi ducea vergele, că de bine de rău, el avea să le fie stăpîn cînd s'a da tată-său jos din scaun, unde era singurul la părinți. Nu să mai uitau oamenii că-i bleg și zănatec de par'că nu era de lunele toate, ci să temeau că ne mai fiind nici-un cap, să nu se nască zizanie și vrăjmășie între boierii cei mari pentru stăpînire, apoi aținete războaie și pîrjol peste țară; iar ei știau sărmanii că tot în capul lor se sparg toate.

Împăratul dacă văzu că se îngroașă gluma, și că băietul nu apucă iarbă verde la anul, dac'a merge tot așa, adună sfatul țării să vadă cum e mai bine de făcut, că pe dînsul singur nu-l ajungea capul. Adică s-ar fi pri-ceput el, dar vezi că își dăduse cuvîntul și dacă făcea altfel, cum poți socoti atunci vorba împărătească? De bună seamă că nu-i venea așa ne-tam nesam, pe neîntrebată într'o bună dimineată să ieie mireasa și să îndeplinească dorința lui fiu-său.

Și apoi să ne vină a crede că și teama nu-l îndemna spre un astfel de lucru, căci Aliman Voinicul nu s'ar fi lăsat dovedit cu una cu două. Ce i-ar mai fi vînturat măiculiță și prin ciur și prin dirmon, pe rudă pe să-mîntă, să spună și morților.

De aceia împăratul chemă pe toți înțelepții, filosofi și sfetnicii din țară și pe mai marele lor vraciul cel bătrîn, carele știa și măruntaiele pămîntului și dezlega toate tainele cerului, de nu era lucru pe fața pămîntului, să nu-l cunoască și să nu-și poată spune cuvîntul; mă rog, unul era vraciul cel iscusit din împărăția lui Verde-împărat. Făcură ei sfat cu împăratul cum să facă, cum să dreagă, doar vor putea lua fata de la Aliman Voinicul s-o dea feciorului de împărat, cel sclifosit și nătîng, care scîncea ca un copil după o catrință de femeie. Ce ți-e, măi frate, și cu slăbăciunea asta la om!

Iar vraciul cel bătrîn se sculă și grăi respicat:

— Altcum nu putem, Luminăria Ta, cit să-i dăm o însărcinare peste puterea omenească, iar dacă n'a îndeplini-o, să-i stee capul unde-i staū picioarele și numai atunci de-om izbuti a lua fata s'o dăm feciorului Măriei-Tale. Iar dacă cum-va am încerca cu sila, nu știu zău ce-ar fi în stare să facă hăidamacul acesta, că doar îi un vîntură lume de cei care aruncă cu barda în lună și să cunoaște cit de colo că nu-i dus de multe ori la biserică. Unde s'a mai văzut oameni de-ai noștri să facă treburî după cum l'o dus capul și puterea pe dînsul? Ci mai înțelepțește prin viclenii să'l doborîm, că numai așa o poți scoate la capăt cu voinici de soiul lui.

Împăratul găsi tare potrivit cuvîntul vraciului, da lui nu-i trăsnea prin minte, cam ce fel de slujbă n'ar putea-o face Aliman Voinicul; pasă-mi-te unde îl știa așa priceput și cu multă inimă într'nsul. De aceia zise cătră vraciū:

— Dragă Vraciule, ți-a eșit o vorbă de aur din gură, da eū drept să-ți spun că nu mă ajută mintea să născocesc vre-o treabă ce n'ar putea-o

îndeplini, ci mi-i toata nădejdea la tine, ca la unul care este cel mai dibaciū și mai iscusit în împărăția noastră!

— Apoi de, prea mărite împărat, eū socotesc c'ar fi bine să'l trimitem a ne aduce un butuc de vie cu struguri de aur, cînd l'a pune pe masă să vorbească singur. Și dacă nu i-a veni de hac trebușoara asta, mai plomădesc eū una până atunci!

Împăratul îl chemă pe Aliman Voinicul și-i porunci să plece numai de decit, să se facă val-vîrtej, mă rog, să facă el ce-a ști, da lui să-i aducă un butuc de vie cu struguri de aur, că de-l va așeza pe masă să grăiască singur.

Aliman Voinicul cînd auzi de una ca asta nu mai știa ce să creadă și să gîndi el așa că Vodă-împărat s'aū hotărit a'l pierde de pe fața pămîntului, că unde s'a mai auzit viță de vie să vorbească singură. El dacă se scobori din palatul împărătesc se duse tare amărît și turburat la soția lui și-i spuse toată întimplarea. Ea îl îmbărbăta să nu-și facă voe rea că la nimica nu-i folosește, ci să se ducă la Bun galben; iar calul îl va povățui cum e mai bine. Aliman plecă înspre grajdii și dacă povesti calului însărcinarea pe care i-o aruncase în spate împăratul, calul îi spuse:

— N'ai grijă nici cît negru sub unghie, stăpine, că asta-i floare la ureche. Să ne repezim până la moșiile zmaului cel bătrîn că el are mii și mii de butuci vorbitori. Acum sui pe mine și glăsuște cum să te duc?

— Cum îi ști tu mai bine, șoimule, numai lin să mă porți, că eū te-oiu avea și mai drag și te-oiu îngriji ca pe ochii din cap!

Bun galben cel năzdrăvan s'ă ridică ca o săgeată în nour și pieri în cele depărtări, unde avea cale lungă pân' s'ajungă la palatul de fier al zmaului.

Ci n'apucă bine voinicul nostru să plece și odorul cel neprețuit al împăratului, își luă inima în dinți de intră în oada unde locuia fata zmaului; — știți pe furiș să nu'l vadă cineva, că nu'l lăsa în pace pîrdalnica de dragoste și începu să-i înșire fetei la vrute și nevrute și să uita cu niște ochi lăcrămoși la dînsa; iar mai apoi începu să se apropie și da s'o ciupească.

Fata îl măsură cu ochii din tălpi și pân'n creștet, apoi îi hotări să se astîmpere locului și să închidă ușa pe din afară cît s'o putea mai curînd. Țingăul nici nu mai auzea ce spune fata, că tremura săracul lîngă dînsa ca o trestie bătută de vînt, de-ți era mai mare milă să'l vezi. Mă rog, era îndrăgostit lulea, și nici nu-și mai dădea socoteală de ce face; iar dacă văzu copila că se întrece cu gluma musafirul ei cel nepoftit, unde nu'l inhăță odată de piept și'l rezezi pe sus afară din cămara ei, ca pe o cîrpă netrebuincioasă, cît să duse de-a berbeleaca.

Vezi că aceia era fată de zmau, bărbată lucru mare, și mai ales cum era el cam slăbănog și pipernicit, așa că îi taié pofta de-a mai da la om ca porcul prin băț.

Iar Aliman Voinicul, nu știa nici cu spatele că om străin cu gînduri

rele îi călcase casa, că el abia ajunsese, prăpădit de oboseală la socru-său și-i dădu ziua bună.

— Da ce vînt te-o adus pe aici, ginere? Spusu-ți-am eu că mă vei căuta.

— Ia ce să fie, taică socrule, pacatele m'au fugărit într'acoace; vorba ceia: să nu se plîngă omul de coate goale și necazuri că vin ele singure. Mi-a poruncit Verde-împărat, să-i aduc un butuc de vie cu struguri de aur, și asemenea butuc cît să vorbească singur; iar eu nu mai știam încotro să apuc, de luaî drumul spre d-ta!

Zmăului i să muie inima lui cea haină de felul cum îi vorbi ginere-său, că îi răspunse:

— Urcă-te în dealul viilor, fătul meu, înfige cuțitul întâi la răsărit pe urmă la apus, și scoate un butucel de care ai tu trebuință, iar după aceea mergi sănătos în drumul tău și spune multă sănătate fiică-meî.

(Va urma.)

VIRGIL CARAIVAN.

UNEI MOARTE.

*Știu, ai murit de mult, — și cine știe cum
Te-or fi 'ngropat străinii, blajina mea dădacă;
O, cum te-ar prinde mila acolo 'n groapă, dacă
Ai ști cît sînt de «mare» și de «cumințe»-acum!*

*Și cît ți-ar fi de jale dac'ai putea să știi
Cît dor mi-î de-un descîntec al tău, și ce 'ncrezută
În vrajba lui aș soarbe din apă ne 'ncepută
Să-mi lecuiesc deochiul atîtor ani pustii....*

FATMA.

CRONICĂ

Albina de Crăciun începe cu un clișeu care nu se potrivește, căci cei doi îngeri țin... stema Mitropoliei bucureștene, care n'are nimic a face cu «Albina». De ce traducerea din Carmen Sylva e iscălită numai cu inițialele: G. C., în locul unui nume de poet care n'are de ce se ascunde? Și cum se poate tipări oare ciudata notiță în care *porumb* (popușoiu, cucuruz) e derivat din... Cristofor Columb!!

*

În «*Tribuna*» din Arad n-rile 237-8 știri despre acei *Șchei*, Bulgari, din Ardeal, parte luterani, parte ortodoxi sau uniți, cari însă vorbesc cu toții românește. Unii sînt adevărați Bulgari, colonizați de guvernul austriac pe la 1700, alții sînt Sași așezați pe locul Scheilor. Pentru anume grupe nu se poate statornici o dată de sosire în provincie: ei pot fi aduși de regii un-

guri din veacurile al XIV-lea și al XV-lea cari au avut de luptă cu Turcii peste Dunăre.

*

Am făcut o mare greșeală anunțind foiletonul literar al foii *Școala* din Cernăuți. D. Crăsneanu, un pseudonim, se pare, începe cu batjocuri aruncate tuturor scriitorilor de astăzi, celor buni și celor răi, celor cinstiți și celorlalți, cu o nedreptate care nu-și află păreche decît în necunoștința scriitorului. Domnul acela va ajunge sau o lumină a omenirii sau va rămînea toată viața lui un cîrtitor. — O scusă pentru asemenea judecăți ar fi părerile injurioase despre România pe care le-a răspîndit în Bucovina cunoscutul agitator politic Aurel Onciul.

*

D. Victor Bontescu, avocatul din Hațeg, despre candidatura naționalistă a căruia s'a vorbit în urmă, adună într'un elegant volum tipărit la Orăștie versurile, multele sale versuri din cea dintîi tinerețe. Sînt mai mult glume ironice cu privire la dragostea obișnuită, burgheză, cu scopuri practice. Scriitorul re-produce bine lungi versuri corecte, fraseologia sentimentală care era la modă prin 1890, pentru a o lua în rîs la urmă. Ici și colo se încearcă, nu fără succes, versul alb, deslegat, pe care l-a pus la modă școala italiană. Nu se poate de altmîntrelea o cărticică cu mai puține pretenții: i se zice «versuri» și prin titlul: «Ego...» poetul pare că înțelege s'o păstreze unei intimități restrînse.

*

În «Amicul Tinerimeî» din *Tîrgu-Jiu* No. 11 se urmează povestea «Porumbul Raiului».

*

În no. de sărbători al *Tribunei* din Arad, schițe din Olanda de Dr. I. T. Mera din Carlsbad, care scria odată și nuvele.

*

«Călimdarul gospodarilor sătenî» pe 1906 urmărește aceleași scopuri ca și cele din anii precedenți: sfătuirea țaranului la gospodărie, combaterea nădejdirilor neroade ce se pun, de cei din Moldova, în Rusia, trezirea unor sentimente de încredere în Stat și de iubire pentru Dinastie. Limba e într'adevăr a poporului. Să nu se uite că prețul e *numoi* de 40 de bani.

*

Din bogăția sufletului lui Mihail Sadoveanu primim neconținut cărți nouă. În cea mai mare parte nouă e volumașul de «povești de sărbători», care apare în *Biblioteca pentru toți*. Sînt scene de vînătoare și schițe scurte, într'o limbă care nu se poate lăuda îndeajuns, și c'o duiosie adevărată, care nu poate să nu cucerească, chiar pe aceia, cari cer îmbelșugatului scriitor tînăr salturi mortale de originalitate și de meșteșug de la o lună la alta, pe cînd el urmărește liniștit elaborarea în formă literară a bogatelor experiențe pe care le-a adunat copilăria și tinerețea lui.

*

Archiva din Iași mîntuie anul al XVI-lea, n'aș fi crezut că a trecut atîta vreme de cînd întăiul nr. al acestei reviste de profesori era așteptat cu nerăbdare de studenții ieșeni din generația mea! Cu acest prilej se face un apel către public pentru subscrierea la un fond «statornic, veșnic, inalienabil», al revistei. Multă lume ar subscrie pentru asigurarea acestei publicații românești din marele oraș năpădit de străinii cei mai neîmpăcați cu cultura, dacă «Archiva» ar prezenta anumite garanții în ceia ce privește conducerea

ei, dacă nu ne-am putea aștepta din număr în număr, s'o vedem încăpînd pe mîna vre unui intrigant, vre unui doritor de gloriolă, dacă, în sfîrșit, ea ar binevoi să urmeze publicul în prețuirea adevărată și fără rezerve a împrejurărilor literare și științifice de astăzi. — În n-l de Decembre, începe d. Burada un studiu despre Irozi și profesorul Bude scutură pe d. Valeriu, filosof român ortodox, și elev al d-lui Găvănescul. D. Buțureanu face filosofie.

*

Cine ar putea să laude, cu toată bunătatea și dorința de a cruța, volumul de versuri al necunoscutului care iscălește V. Demetrius? Și totuși titlul *Trepte rupte* cuprinde o încercare de idee poetică, și aștepta alte încercări, dintre care nici-una nu e izbutită pe deplin, se întîlnesc pe multe din foile elegantului volum tipărit în editura proprie la un tipograf din București. Sînt și rime bogate și versuri bune; cîte odată ți se pare că un avînt, un zbor se încoardă să plece, dar peste cîteva clipe ideea va cădea greoaie la pămînt cu aripile prinse în versuri stîngace sau triviale. Și totuși scriitorul și-a dat toate silințele pentru a-și crea o individualitate și în aceste silințe a scormonit de o potrivă în modele literare cele din urmă, în patimile cele mai exagerate și mai false, în arsenalul celui mai deznădăjduit pesimism, dezgustului celui mai brutal față de oameni și viață, naturalismului celui mai sec. Și aceasta e o dovadă că o adevărată chemare nu este în el.

*

Un gazetar care se iscălește Satan (putem să-i zicem: tacî moî!) într'o broșurică apărută la Galați, amvonul de dănuzi al zionismului și sediul ambițiunilor literare semite, batjocurește prelucrarea poetică a d-lui Orleanu, *Pînea Păcatului*. Trimețîndu-ni opera sa, autorul a greșit adresa.

*

În no. 6 din «Revista generală a învățămîntului», se dau două articole care trebuie să deștepte un interes mai întins. D. Pangrati revine asupra chestiei dacă învățămîntul universitar științific trebuie să se aplece către practică, iar d. dr. V. Sion atrage atenția asupra abuzului ce s'a făcut și se face la Facultatea de medicină din București cu înmulțirea, din motive personale și politice, a catedrelor. D. Pompiliu Eliade dă la urmă notițe asupra Romînilor ce au învățat în Franța, cu fel de fel de floricele și cochetării de-ale d-sale care și cu prilejurii de acestea știe să fie prețios și marchiz.

*

În ziarul frances din București «l'Indépendance roumaine», d. Pompiliu Eliade face d-lui Octavian Goga lecții de limba românească și de metru poetic.

*

În starea ei actuală de dezvoltare literatura noastră poate hrăni mai multe reviste și publicul chiar e în măsură să le susție. De aceia e firească apariția «Vieții literare» ai cărei colaboratori sînt în cea mai mare parte colaboratorii revistei noastre. Printr'un articol de fond iscălit de dd. Coșbuc și I. Gorun (Al. Hodoș) se declară că discuțiile literare nu vor avea un loc mai însemnat în noua revistă. Aceste nume garantează cetitorilor și confrăților literari cinste și îngrijire.

N. IORGA.